

Dosarul nr. 2ra-1168/23
2-22052028-01-2ra-16082023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (E. Galușceac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, A. Braga, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

15 mai 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Stela Pocopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Fabrica-Tur”, reprezentată de avocatul Spalatu Veaceslav,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Romanii Liubovi împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fabrica-Tur” cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru, încasarea drepturilor salariale, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 10 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 12 aprilie 2022, Romanii Liubovi a depus cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, împotriva SRL „Fabrica Tur” cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru, încasarea drepturilor salariale, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii Romanii Liubovi a indicat că, în baza Contractului nr. 3/15 din 02 martie 2015 a fost angajată în calitate de manager la întreprinderea SRL „Fabrica Tur”.

Reclamanta a notat că, la 17 ianuarie 2022, a depus către angajator o cerere privind acordarea concediului pentru anul 2021 în perioada de la 03 februarie 2022 până la 10 februarie 2022, inclusiv. Cererea a fost acceptată, cel puțin factorii de decizie nu au informat angajata despre refuz.

A susținut că, la 11 februarie 2022 a revenit la locul de muncă, iar careva obiecții sau pretenții de la angajator nu au parvenit. Dimpotrivă, la 11 februarie 2022 de către angajată a fost încheiat un contract cu o agenție de turism, fiind și recepționate sumele în contul costului sejurului. În aceeași zi, factorii de decizie nu au solicitat explicații de la ea privind presupusă lipsa de la locul de muncă în perioada 03 februarie 2022 – 10 februarie 2022.

Totodată a reiterat că, la 25 februarie 2022, angajatorul i-a prezentat spre cunoștință și semnare un ordin datat cu 01 februarie 2022, potrivit căruia rata

salariului se reduce. Avînd în vedere că data a fost anterioară datei prezentării, iar propunerea angajatorului contrară prevederilor art. 68 Codul Muncii, a refuzat să semneze ordinul propus. Aproximativ peste două ore, angajatorul în persoana administratorului V. Roșca, a anunțat-o precum că este suspectată în furtul mijloacelor bănești ale întreprinderii și în ponegrirea administratorului și i-a indicat să scrie cerere privind concedierea din proprie inițiativă din data de 25 februarie 2022, însă ea a refuzat să depună astfel de cerere.

A accentuat că, angajatorul nu a prezentat un ordin de concediere, însă la 28 februarie 2022 a ieșit la locul de muncă și administratorul în mod brutal, folosind cuvinte înjositoare, a informat-o că este concediată din SRL „Fabrica Tur”, indicându-i să elibereze oficiul. În lipsa unui ordin, ea a refuzat să părăsească locul de muncă, iar angajatorul i-a deconectat calculatorul.

A comunicat că, la 01 martie 2022, Eduard Gorca, prezentându-se ca juristul companiei, în prezența administratorului V. Roșca, a anunțat-o că ea nu este concediată, dar suspendată de la muncă, invocând petrecerea unui control de serviciu, ordinul de suspendare de la muncă nu s-a prezentat.

Reclamanta a precizat că, avînd situația dolosivă, a depus cerere la organele de poliție privind comportamentul administratorului discriminatoriu și la Inspectoratul de Stat a Muncii privind încălcarea legislației muncii.

A comunicat că, la 16 martie 2022, fiind prezentă la serviciu, nu a fost informată despre concediere sau suspendarea sa din funcție, cu toate că, potrivit documentelor, actul de constatare din 11 februarie 2022 și ordinul contestat deja au fost presupus emise, or, se constată emiterea documentelor cu o dată falsă.

Totodată a specificat că, potrivit răspunsului R-318/22 din 28 martie 2022, Inspectoratul de Stat a Muncii a reflectat că, potrivit ordinului nr. 05 din 15 martie 2022, ea a fost concediată conform art. 86 alin. (1) lit. h) din Codul Muncii, pentru lipsa de la locul de muncă în perioada de la 03 februarie 2022 până la 14 februarie 2022.

La 26 martie 2022, a recepționat scrisoarea nr. 06-22 din 15 martie 2022 prin care SRL „Fabrica Tur” a solicitat să se prezinte la oficiu pentru a da explicații cu referire la lipsa de la locul de muncă în perioada 03 februarie 2022 până la 11 februarie 2022 și din 01 martie 2022 până la depunerea cererii de chemare în judecată.

A notat că, în conformitate cu legislația în vigoare, explicația privind fapta comisă poate fi prezentată de către salariat în termen de 5 zile lucrătoare de la data solicitării. Refuzul de a prezenta explicația cerută se consemnează într-un proces-verbal semnat de un reprezentant al angajatorului și un reprezentant al salariaților.

A susținut că, totodată, ordinul nr. 05 din 15 martie 2022, nu reflectă circumstanțele expuse prin procesul verbal nr. 1-22 din 11 februarie 2022, fiind emis pentru circumstanțe formale, nefiind identificată perioada presupusei absențe, iar procesul verbal nu se menține ca parte componentă a procesului de concediere. Astfel, în conformitate cu legislația muncii, asemenea ordin trebuie să cuprindă în mod obligatoriu temeiurile de fapt și de drept ale aplicării sancțiunii sub formă de concediere; termenul în care sancțiunea poate fi contestată, circumstanțele motivului de concediere, fapt omis de către angajatorul în ordinal contestat. Ordinul vizat nu cuprinde motivele de fapt care au determinat o asemenea măsură și termenul în care poate fi contestat.

A menționat reclamanta că, prin ordinul nr. 05 din 15 martie 2022 nu a fost reziliat contractul de muncă nr. 3/15 din 02 martie 2015. Până în prezent, contrar

prevederilor art. 82, alin. (2) din Codul Muncii, angajatorul nu a dus la cunoștință despre emiterea ordinului nr. 05 din 15 martie 2022, el fiind recepționat prin intermediu Inspectoratului de Stat al Muncii la 30 martie 2022. Ordinul angajatorului cu privire la încetarea contractului individual de muncă este operabil numai dacă a fost comunicat ordinul angajatorului cu privire la concediere, până la acest moment operează prezumția de necunoaștere a măsurii luate de angajator împotriva salariatului. Prin urmare consideră că ordinul nr.05 din 15 martie 2022, urmează a fi anulat.

A indicat că, prin intermediul Inspectoratului de Stat al Muncii a recepționat procesul-verbal nr.1-22 din 11 februarie 2022, prin care se reflectă precum că dânsa a lipsit de la locul de muncă de la 03 februarie 2022 până la 11 februarie 2022, semnat de angajații SRL „Fabrica Tur”, fără a fi semnătură factorilor de decizie ale SRL „Fabrica Tur”. Conținutul procesului verbal deja reflectă absența nemotivată, pe când urma să fie doar reflectat presupusă absență a angajatului. Totodată, tabelul de pontaj reflectă 4 ore ale aflării ei la serviciu, iar prin actul de constatare din 11 februarie 2022 se reflectă ca a lipsit toată ziua, însă de facto ea s-a aflat la locul de muncă până la finele programului de lucru.

A notat că, totodată, importanța actului constatatator poate fi demonstrată și prin faptul că sancțiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei, adică nu mai târziu de o lună din ziua perfectării actului constatatator. Angajatorul a emis ordinul la 15 martie 2022, fiind omis termenul de aplicarea sancțiunii față de angajată.

A relevat că, faptul comportamentului disproporțional al factorilor de decizie a SRL „Fabrica Tur” este confirmat și prin, video-înregistrarea, anexată la prezenta acțiune. Comportamentul administratorului și crearea situației de concediere pe motivul lipsei de la locul de muncă, a fost influențat de refuzul dînsei de a semna la 28 februarie 2022 ordinul despre reducerea salariului datat cu 01 februarie 2022.

A afirmat că, prin urmare, salariul a fost achitat parțial doar pentru luna februarie 2022, iar începând cu 01 martie 2022, factorii de decizie au împiedicat angajatul să se prezinte la locul de muncă și să o asigure cu loc de muncă. Astfel, consideră că la moment SRL „Fabrica Tur” rămâne restantă cu suma de 5 500 de lei în contul salariului pentru luna martie 2022 (f.d.2-3).

A solicitat, Romanii Liubovi, declararea nulă și ilegală a ordinului nr.05 din 15 martie 2022, privind concedierea sa în temeiul art. 86 alin. (1) lit. h) din Codul Muncii, anularea procesului verbal nr. 1-22 din 11 februarie 2022, restabilirea în funcția de manager în activitatea de turism la SRL „Fabrica-Tur”, încasarea sumelor pentru concediu neachitat pentru anul 2021, folosit în perioada 03 februarie 2022 până la 10 februarie 2022, în suma de 5 036,06 lei, încasarea salariului ratat pentru concedierea ilegală pentru perioada de la 01 martie 2022 - 01 noiembrie 2022, pornind de la salariu lunar mediu în sumă de 10 754 de lei lunar, încasarea sumei de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciului moral pentru concedierea ilegală, încasarea cheltuielilor judecătorești suportate de către reclamantă în prezentul proces în sumă de 6 800 de lei cu titlu de asistența juridică (f.d. 72, 78).

Prin hotărârea din 27 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Romanii Liubovi împotriva SRL „Fabrica Tur” cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru, încasarea drepturilor salariale, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a anulat Ordinul nr. 05 din 15 martie 2022 „Cu privire la concediere”, prin care Romanii Liubovi a fost concediată din funcția de manager în activitatea de turism, în cadrul SRL „Fabrica-Tur”, conform art. 86 alin. (1) lit. h) Codului muncii.

S-a restabilit Romanii Liubovi în funcție de manager în activitatea de turism la SRL „Fabrica-Tur”.

S-a încasat de la SRL „Fabrica-Tur” în beneficiul lui Romanii Liubovi salariul pentru absența forțată de la lucru pentru perioada de la 01 martie 2022 – 01 decembrie 2022, care urmează a fi calculat de către angajator reieșind din salariu mediu lunar al reclamantei.

S-a încasat de la SRL „Fabrica-Tur” în beneficiul lui Romanii Liubovi suma de 11 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral și suma de 6 800 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică acordată.

Prin încheierea din 04 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a corectat eroarea din alineatul 4 al dispozitivului hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 27 decembrie 2022, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Romanii Liubovi împotriva SRL „Fabrica-Tur” cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru, încasarea drepturilor salariale, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, prin substituirea în alineatul 4 al dispozitivului hotărârii, a sintagmei „01 martie 2022 – 01 noiembrie 2022” cu sintagma „01 martie 2022 – 01 decembrie 2022”.

La 04 ianuarie 2023, SRL „Fabrica-Tur”, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 27 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral.

Prin decizia din 10 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SRL „Fabrica-Tur”, cu menținerea hotărârii din 27 decembrie 2022, a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat drept justă concluzia instanței de fond cu privire la faptul că ordinul nr. 05 din 15 martie 2022, prin care Romanii Liubovi a fost concediată în temeiul art. 86 alin. (1), lit. h) din Codul muncii, a fost emis cu abateri grave de la prevederile legale stabilite de legislația națională. Or, absența nemotivată de la locul de muncă, prin încălcarea disciplinei de muncă, a fost constatată la data de 11 februarie 2022, iar ordinul de sancționare în acest sens a fost emis doar la data de 15 martie 2022, adică cu depășirea termenului de o lună stabilit de art. 209 alin. (1) din Codul muncii.

Mai mult, instanța ierarhic inferioară a reținut că verificând din punct de vedere formal conținutul Ordinului nr.05 din 15 martie 2022 cu privire la concediere, instanța a constatat că acesta nu conține elementele obligatorii prevăzute de art. 210 al.(1)-(3) al Codului muncii, acesta având un caracter formal, fără a fi indicat temeiurile de fapt ale aplicării sancțiunii, termenul în care sancțiunea poate fi contestată, organul în care sancțiunea poate fi contestată.

De asemenea, s-a reținut că, ținând cont că de către angajator la emiterea ordinului de concediere a lui Romanii Liubovi au fost încălcate prevederile legislației muncii, instanța de fond corect a admis pretenția părții reclamante și a anulat Ordinul nr. 05 din 15.03.2022 „Cu privire la concediere”, prin care Romanii Liubovi a fost concediată din funcția de manager în activitatea de turism, în cadrul S.R.L. „Fabrica-Tur”, conform art. 86 alin. (1) lit. h) Codului muncii și a restabilit

reclamanta Romanii Liubovi în funcție de manager în activitatea de turism la SRL „Fabrica-Tur”.

În partea ce ține de pretenția privind încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu, prejudiciului moral și concediului pentru perioada 03 februarie 2022 - 10 februarie 2022, instanța de apel de asemenea a găsit temeinică concluzia instanței de fond.

La 07 august 2023, SRL „Fabrica-Tur”, reprezentată de avocatul Spalatu Veaceslav, a declarat recurs împotriva deciziei din 10 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi decizii privind respingerea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând circumstanțele de fapt și de drept indicate în cererea de apel (f.d. 117-119 verso).

În esență a notat că, în conformitate cu art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanței judecătorești îi este atribuită obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument.

Pornind de la necesitatea și importanța sa distinctă, motivarea trebuie să întrunească anumite cerințe, printre care: ea trebuie să fie clară, precisă și necontradictorie, astfel încât din ea să rezulte justetea soluției pronunțate. O motivare corectă presupune: răspunsuri precise la toate capetele de cerere și la toate apărările formulate pe baza tuturor probelor administrate în cauză, a argumentelor și raționamentelor juridice, a principiilor și a regulilor de drept substanțial și procesual; referirea la realitatea faptelor și la judecățile verificate în concret în speța respectivă, prin evitarea motivărilor sprijinite pe formulări generale, abstracte; consecvența și principialitatea, care exclud existența considerentelor contradictorii (legea nu interzice motivarea alternativă sau subsidiară, întrucât, în acest caz, un considerent nu îl exclude pe celălalt); respectarea strictă a soluției dispozitivul hotărârii.

A concluzionat recurentul că, instanța de fond și-a motivat hotărârea în sensul și viziunea sa, totodată motivarea fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei și cu interpretarea greșită a normelor de drept.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 10 mai 2023.

La 26 iunie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat reprezentantului recurenteii, avocatul Spalatu Veaceslav, prin intermediul poștei electronice copia deciziei integrale din 10 mai (f.d. 192).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de SRL „Fabrica-Tur”, reprezentată de avocatul Spalatu Veaceslav, la 07 august 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 16 august 2023, a expediat în adresa intimatului copia recursului declarat de SRL „Fabrica-Tur”, reprezentată de avocatul Spalatu Veaceslav, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se

confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexate la materialele dosarului (f.d. 218, 220).

La 25 august 2023, Romanii Liubovi, reprezentată de avocatul Cerga Ion, a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului depus de SRL „Fabrica-Tur”, reprezentată de avocatul Spalatu Veaceslav, ca inadmisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de avocatul SRL „Fabrica-Tur”, reprezentată de avocatul Spalatu Veaceslav, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de avocatul SRL „Fabrica-Tur”, reprezentată de avocatul Spalatu Veaceslav, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Fabrica-Tur”, reprezentată de avocatul Spalatu Veaceslav.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Pocopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc